

Oponentský posudek bakalářské práce (Bakalářské studium humanity, FHS UK)

Anna Pospíšilová: Multikulturalita očima dětí

Předložená práce je pokusem o výzkumnou sondu do oblasti celkem často žurnalisticky omílaného tématu latentního rasismu většinové populace. Nápad zkoumat toto téma u dětí a všímat si tak určitých posunů a ovlivnění výchovou je však neotřelý a i v kontextu dosažitelných výzkumů originální.

Z textu je přitom patrné, že se studentka na zpracování tématu dobře připravila a snažila se je uchopit vědeckými metodami. Práce má část teoretickou, která velmi solidně ukazuje teoretické zakotvení problému, vymezuje pojmy, kriticky hodnotí relevantní pohledy. V empirické části se studentka věnuje představení svého „mini“výzkumu a analýze získaných dat. Na práci je vidět, a to je třeba podle mě zvláště ocenit, jak se autorka psaním bakalářské práce učí postavit a zvládnou vědecké zpracování otázky. Práce je doslova zkouškou, studentka si zkouší úskalí výzkumné činnosti a je patrné, že je na tuto roli dobře připravená a zvládá ji. A to navzdory a možná právě pro problematičnost některých postupů a výsledků. Je totiž patrné, že si je autorka vědoma nesnází, které se v průběhu zpracování témat objevily. To, že autorka dokáže dodržovat formální pravidla a navíc formulovat pochybnosti o validitě vlastního výzkumu, ji staví do velmi dobrého světla.

Teoretická část je opřena o dobře vybranou a obsáhlou literaturu, je přehledně strukturována, čtenář s její pomocí získá dobrý vhled do tématu. Není to pravidlem, ale občas trochu nešikovně autorka odkazuje, resp. neodkazuje na zdrojové texty. Bylo by vhodnější při zmínce autora přímo odkázat na patřičný text. Vhodně vybrané koncepce naznačují plastičnost pohledů na téma. Interpretace správně odrážejí stanovisko autorů. Jen drobný postřeh k Tatumové: Myslím, že by stálo za to, pokusit se alespoň o polemiku s jejím jistě zajímavým, ale podle mě zavádějícím stanoviskem. „Neexistuje žádná systematická kulturní a institucionální opora nebo sankce rasového fanatismu lidí tmavé pleti.“ (str. 18)

V empirické části prezentuje studentka svůj výzkum, který stojí na celé řadě správných rozhodnutí: zkoumání pohledu dětí, volba škol ze sociálně i etnicky různých částí Prahy, volba zadání úvahy, kombinace s dotazníkem. Na druhou stranu se však při prezentaci výzkumu objevují některé nesnáze a to různého charakteru. Je rozdíl v obsažnosti a charakteru úvah způsoben odlišnou skladbou třídy v obou školách nebo tím, že v jedné hodině byl ve třídě pedagogický dozor a ve druhé ne? Problém zevšeobecňování, resp. problém toho, že někdy žáci píšou úvahu s ohledem k cizincům a někteří zužují problém na Rómy. S tím souvisí i vratkost kódování. Toho si je zřejmě vědoma i studentka, neboť při jinak velmi svědomité interpretaci sebraných dat posléze rezignuje na obsáhlejší srovnání obou škol a oproti deklarovanému záměru věnuje poměrně velkou pozornost doplňujícímu dotazníku. Řešení není poměrně malý počet respondentů v případě kvantitativní analýzy.

Obsažnost a výstižnost teoretické části, interpretační důslednost v empirické části a kritický metodologický odstup od vlastního výzkumu (autorka několikrát zdůrazňuje, že sebraná data i závěry nelze zevšeobecňovat) prokazují, že autorka při závěrečné práci obstála.

Z těchto důvodů i přes zmíněné nedostatky hodnotím její práci na pomezí výborné a velmi dobré, tedy **čtyřiceti body**.

V Praze dne 8.6.2007

Mgr. Ondřej Skripnik